

Hvilke muligheder har en kommune for at indgå forlig?

Som kommune er det ikke sjældent, at man i forbindelse med retssager, klagesager eller på anden vis mødes med krav om betaling af erstatning.

Det kan f.eks. være krav fra private borgere eller virksomheder, der mener, at kommunen har truffet en forkert afgørelse, der har påført de pågældende et tab, eller i situationer, hvor kommunen ved konkrete handlinger eller undladelser – f.eks. manglende vedligeholdelse af en vej – har påført nogen et tab.

Sådanne sager kan ofte være omkostnings-tunge både i forhold til tidsanvendelse fra egne medarbejdere og i forhold til eventuelle udgifter til eksterne rådgivere.

Ikke sjældent opstår spørgsmålet derfor, om det bedre kan betale sig at indgå forlig i en sag i stedet for at bruge ressourcer på f.eks. at fore en retssag om spørgsmålet.

I nogle tilfælde vil en forligsmæssig løsning på forhånd være udelukket. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis erstatningskravet hviler på en antagelse om, at der er truffet en forkert afgørelse, og kommunen – og eventuelt klageinstansen – er uenig heri.

I andre situationer vil en forligsmæssig løsning imidlertid være mere nærliggende. Der er imidlertid ikke frie tojler for kommunerne til at indgå forligsmæssige løsninger.

Forbuddet mod begunstigelse af enkeltpersoner

Kommunalfuldmagtsreglerne indebærer et forbud mod begunstigelse af enkeltpersoner. Det betyder, at en kommune kun kan begunstige enkeltpersoner, hvis der er særskilt hjemmel til det.

Forbuddet mod begunstigelse af enkeltpersoner og virksomheder gælder også, når offentlige myndigheder indgår forlig i retssager og andre tvister.

En kommune kan derfor ikke som led i en forligsmæssig løsning yde erstatning til borgere og virksomheder, hvis kommunen reelt set ikke har pådraget sig et erstatningsansvar.

Forbuddet mod begunstigelse indebærer f.eks., at det er udelukket alene at indgå forlig af hensyn til de ressourcer og omkostninger, som forventes at være forbundet med at føre en retssag om spørgsmålet.

Rammerne for en forligsmæssig løsning vil imidlertid ofte være svære, da der ofte vil være forhold, der både taler for og imod et erstatningsansvar for kommunen.

Hvor sikkert skal et krav være, for at der kan indgås forlig?

Det er på den ene side klart, at det ikke er et krav, at der foreligger en dom, for at der kan indgås en forligsmæssig løsning i en sag. På den anden side må det dog kræves, at der er en vis grad af sandsynlighed for, at der foreligger et erstatningsansvarsgrundlag, for at kommunen kan indgå en forligsmæssig løsning, som indebærer udbetaling af erstatning.

Det tidligere Statsforvaltningen Hovedstaden har i en udtalelse af 21. februar 2008 beskrevet kravene til en forligsmæssig løsning sådan, at "Der skal være et relevant og relativt sikkert grundlag, for erstatning kan udbetales, uden at kommunen handler i strid med forbuddet mod begunstigelse af enkeltpersoner." I den konkrete sag udtalte Statsforvaltningen på den baggrund, at en kommune ikke ville kunne udbetale en kulancemæssig godtgørelse, når kommunen ikke fandt, at der forelå et erstatningsansvar for kommunen.

For at vurdere om der kan indgås et forlig i en sag, der indebærer, at kommunen godtgør en borger eller virksomhed et beløb, må der således foretages en vurdering af sandsynligheden for, at kommunen rent faktisk har pådraget sig et erstatningsansvar eller på anden måde er forpligtet til at betale beløbet.

Forliget må i den forbindelse beløbsmæssigt afspejle den procesrisiko, der er forbundet med sagen. Det vil sige risikoen for, at kommunen vil blive domt til at betale det pågældende beløb, såfremt der blev gennemført en retssag herom.

Er der tale om et krav om erstatning uden for kontrakt, må det således vurderes, om alle de erstatningsrettelige betingelser for et sådant krav er til stede. Også spørgsmålet om f.eks.

forældelse må i den forbindelse inddrages. Procesrisikoen vil både kunne afhænge af bevismæssig usikkerhed og usikkerhed om det juridiske grundlag – f.eks. hvordan et givent regelsæt skal forstås. Der vil her ofte ikke være tale om nogen eksakt videnskab, hvilket giver et vist spillerum for forligsmæssige løsninger.

Men det er vigtigt at holde sig for øje, at det ikke er en vurdering, som giver adgang til elastik i metermål, men at vurderingen skal kunne rummes inden for en konkret vurdering af den procesrisiko, som er forbundet med den enkelte sag.

Et forlig, der ligger ud over disse rammer, kan være ansvarspådragende i henhold til reglerne i kommunestyrelsesloven om ansvar for kommunalbestyrelsesmedlemmer. Ofte opstår spørgsmålet, om der i forbindelse med den endelige forligsmæssige løsning, som et element kan inddrages en hensyntagen til de omkostninger, som vil være forbundet med f.eks. at gennemføre en retssag om spørgsmålet. Som angivet ovenfor vil en sådan hensyntagen til omkostninger til sagsførelsen ikke kunne stå alene.

Omvendt må det nok anerkendes, at kommunerne i den konkrete forligssituation vil være berettiget til en vis hensyntagen til de omkostninger, der vil være forbundet med at

føre sagen. Det altovervejende forligsgrundlag må imidlertid være en vurdering af den procesrisiko, der er forbundet med sagen.

Anfægtelse og aktindsigt

Om en kommune i forbindelse med en konkret forligsmæssig løsning har holdt sig inden for rammerne af kommunalfuldmagten og forbuddet mod begunstigelse af enkeltpersoner vil kunne afbringes for Statsforvaltningen.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at forlig er underlagt de almindelige aktindsigtsregler. Statsforvaltningen Sjælland har ved en udtalelse dateret 23. december 2010 udtalt, at den generelle undtagelsesbestemmelse om brevveksling med sagkyndige til brug for en retssag ikke vil kunne anvendes, når en sag er endeligt afsluttet ved et forlig.

Der må således foretages en konkret vurdering af, om enkelte af de øvrige undtagelsesbestemmelser i offentlighedsloven kan begrunde en undtagelse af forliget fra aktindsigt.

Hvis du har spørgsmål til ovenstående, er du velkommen til at kontakte advokat Henriette Soja, hso@horten.dk eller advokat Marie Bockhahn, mbb@horten.dk.